Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3296

Vragen van het lid **Sjoerdsma** (D66) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het bericht dat militaire trucks zijn geleverd aan Sudan zonder export licentie en in weerwil van het EU wapenembargo* (ingezonden 26 juni 2015).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 2 september 2015)

Vraag 1, 2, 3 en 9
Klopt het bericht zoals weergegeven in een reportage van Bureau Buitenland van de VPRO, dat het Nederlandse bedrijf Van Vliet Trucks Holland BV tweedehands Duitse militaire trucks aan Sudan heeft verkocht?[1] Indien ja, hoeveel van deze trucks zijn door het Nederlandse bedrijf opgekocht en doorverkocht aan Sudan? Indien nee, wat klopt er niet?
Bent u ervan op de hoogte dat op deze trucks eenvoudig wapens, zoals luchtafweergeschut en raketwerpers zijn te (her)monteren, zelfs als deze trucks gedemilitariseerd zijn?
Is voor de verkoop van de voormalig Duitse militaire trucks naar Sudan, een exportlicentie aangevraagd bij uw ministerie? Zo nee, op grond van welke afweging is besloten dat een exportlicentie in dit geval niet nodig zou zijn?
Vindt u de export van bovengenoemde militair materieel naar Soedan wenselijk?

Antwoord 1, 2, 3 en 9
Het kabinet is bekend met het feit dat Van Vliet handelt in tweedehands (gedemilitariseerde) trucks. Gedemilitariseerde vrachtwagens, die niet meer over militaire specificaties beschikken zoals vastgelegd in de Gemeenschappelijk EU-lijst van militaire goederen, vallen niet onder de Nederlandse exportcontrole-regelgeving. Omdat er geen vergunningsplicht geldt en omdat er sprake was van een private ontvanger, zijn de transacties niet aangemeld bij de Nederlandse exportcontrole-autoriteiten. Het exacte aantal verkochte trucks is dan ook niet bij deze autoriteiten bekend. In principe is het mogelijk deze trucks opnieuw van militaire eigenschappen te voorzien. Ten tijde van de uitvoer waren de trucks evenwel gedemilitariseerd en conform de vigerende regelgeving in Nederland niet vergunningplichtig.

[1] NRC Next, 25 juni 2015

ah-tk-20142015-3296
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

Vraag 4
Bent u ervan op de hoogte dat betreffende trucks worden ingezet door de Sudanese strijdkrachten in Zuid-Kordofan en door de Seleka rebellen in de Centraal Afrikaanse Republiek?
Indien ja, kunt u toelichten hoe deze eindgebruikers zich verhouden tot de Nederlandse opstelling dat geen exportvergunning nodig was voor de levering van deze trucks?
Indien nee, welke actie had u ondernomen als dit risico vooraf wel bij u bekend was en welke actie onderneemt u nu om dit soort risicovolle leveringen te voorkomen?

Antwoord 4
Van Vliet heeft de trucks verkocht aan een private ontvanger in Sudan. Er zijn geen aanwijzingen dat het bedrijf op de hoogte was van mogelijke doorverkoop aan de strijdkrachten van Sudan of Seleka-rebellen, noch dat het een vermoeden had dat de voertuigen omgebouwd zouden worden tot voertuigen met kenmerken overeenkomstig de EU militaire lijst. Als Van Vliet daar wel van op de hoogte was geweest, had het deze informatie door moeten geven aan de exportcontrole-autoriteiten en had op basis van artikel 4 van EU-verordening 428/2009 (dual-use verordening) eventueel een ad hoc-vergunningsplicht (*catch-all*) opgelegd kunnen worden door de Nederlandse overheid. Daarbij dient te worden aangetekend dat een dergelijke catch-all alleen kan worden opgelegd wanneer het gaat om (civiele) goederen die niet op de eerder omschreven militaire EU-lijst staan, maar wel een militair eindgebruik krijgen in een land waarop een wapenembargo van kracht is. Er is alleen sprake van militair eindgebruik wanneer de (civiele) goederen worden verwerkt in goederen die op de genoemde militaire EU-lijst staan of wanneer de (civiele) goederen gebruikt worden bij de ontwikkeling, de productie of het onderhoud van goederen die op de militaire EU-lijst staan. Door de strijdkrachten gebruikte goederen die niet militair, maar civiel zijn, zoals gedemilitariseerde vrachtwagens die enkel voor transportdoeleinden worden gebruikt, vallen dus niet onder de reikwijdte van de catch-all.

Vraag 5 en 6
Bent u bekend met de brief uit 2008 waarin uw ambtsvoorganger aangeeft dat «om zicht te houden op de verkoop en om de risico's van oneigenlijk gebruik zoveel mogelijk te beperken, contractueel zal worden bedongen dat bij doorverkoop van twintig voertuigen of meer, vooraf toestemming nodig is van de Staat» en dat «afhankelijk van de vervolgbestemming eventueel verdere beperkingen zullen worden opgelegd.»? Hoe verhoudt het leveren van trucks aan Sudan en het gebruik van die trucks door Sudanese strijdkrachten en rebellen in de Centraal Afrikaanse republiek zich tot het beleid zoals dat in 2008 aan de Kamer is meegegeven? Geldt nog steeds dat vooraf toestemming van de Staat vereist is?[2]
Vindt u het in 2008 verruimde Nederlandse beleid dat erop gericht is om voorraden overtollige defensie vrachtwagens snel te kunnen doorverkopen nog houdbaar of overweegt u het beleid aan te scherpen om de verkoop van dit soort voertuigen zodanig te reguleren, dat het risico van mogelijk oneigenlijk gebruik wordt geminimaliseerd?

Antwoord 5 en 6
Het beleid sinds 2008 heeft betrekking op overtollige vrachtwagens die door het Nederlandse Ministerie van Defensie worden verkocht. De vrachtwagens die in Sudan zijn aangetroffen, waren gekocht van het Duitse Ministerie van Defensie. Het in 2008 verruimde beleid voor de afstoting van vrachtwagens van het Nederlandse Ministerie van Defensie is in dit kader niet van toepassing, aangezien dit geen betrekking heeft op de verkoopprocedures voor trucks van het Duitse Ministerie van Defensie.

Vraag 7 en 8
Bent u er van op de hoogte dat het Duitse federale kantoor voor Economie en Exportcontrole aangeeft dat militaire trucks van de MAN groep, categorie I, specifiek zijn ontworpen voor militair gebruik, dat daarom voor de export of

[2] Kamerstuk, 22 054, nr.141

overdracht van deze voertuigen een licentie vereist is volgens buitenlandse handelsregels en dat het herschilderen of verwijderen van bepaalde militaire features geen uitzondering vormt op de licentievereisten? Indien ja, kunt u toelichten waarom voor de export van deze trucks door Van Vliet Trucks Holland BV geen exportvergunning is verkregen terwijl dat door de Duitse autoriteiten wel expliciet wordt vereist? Indien nee, hoe verhoudt de afwezigheid van een exportlicentie voor de handel in deze specifieke trucks zich naar uw opvatting tot de expliciete voorwaarden die door de Duitsers worden gesteld?
Kunt u toelichten waarom Duitsland voor deze specifieke trucks wel een exportvergunning vereist en Nederland niet? Hoe verhoudt dat verschil in afweging zich tot de regels van het EU Gemeenschappelijk Standpunt en tot het EU-wapenembargo dat tegen Sudan van kracht is?

Antwoord 7 en 8
Duitsland en Nederland hanteren evenals de andere EU-lidstaten de (EU) Gemeenschappelijke lijst van militaire goederen als controlelijst. Navraag bij de Duitse autoriteiten leert echter dat er een interpretatieverschil is tussen Duitsland en Nederland van deze lijst. De Nederlandse exportautoriteiten beschouwen vrachtwagens die na demilitarisatie qua eigenschappen niet te onderscheiden zijn van civiele voertuigen, als civiel en derhalve niet vergunningplichtig en dus niet vallend onder het EU-wapenembargo. Duitsland blijft voertuigen die specifiek ontworpen zijn voor militair gebruik beschouwen als militair en dus vergunningplichtig, ook als zij gedemilitariseerd zijn. Ik zal de mogelijkheden onderzoeken om het Nederlandse beleid nauwer af te stemmen op het Duitse beleid. Tevens zal ik nagaan hoe andere Europese lidstaten hier tegenaan kijken.
Bij verkoop aan bedrijven in andere landen kan Duitsland contractueel laten vastleggen dat de Duitse autoriteiten toestemming moeten verlenen bij eventuele doorverkoop naar derde landen. Of dit ook voor deze specifieke vrachtwagens is vastgelegd, is een zaak van de Duitse autoriteiten; zoals hierboven aangegeven gold volgens de Nederlandse exportcontroleregelgeving geen vergunningplicht.